

**การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**
**Causal Attributions of Students' Learning Success and Failure in Bangkok
Urban and Suburban Private Universities**

สุธีรา นิมิตร์นิวัฒน์¹
Sutheera Nimitniwat

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จากมหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิต จำนวนรวม 800 คน รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. การอนุมานสาเหตุความสำเร็จของนักศึกษาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจในครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
4. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเมืองและนักศึกษาที่มีภูมิลำเนานอกเมืองอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การอนุมานสาเหตุ/ ความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียน/ มหาวิทยาลัยเอกชน

¹ ดร., กลุ่มวิชาจิตวิทยา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Abstract

The purpose of this research was to analyze the causal attribution of students' learning success and failure in Bangkok urban and suburban private universities. The sample group was 800 freshmen from Dhurakij Pundit University, The University of the Thai Chamber of Commerce, Huachiew Chalermprakiet University, and Rangsit University. All subjects completed the questionnaire assessing the causal attribution of learning success and failure. t-test and One - Way Analysis of Variance were used to analyze the data.

The findings were as follows:

1. In case of the attributions for academic success, there was significant difference in the attributional patterns of male and female students ($p < 0.05$) But in case of the attributions for academic failure, no difference in attributional patterns of all students emerged.
2. The students with high, medium and low achievement who attributed for academic success differ significantly at the 0.05 level. Likewise, students' academic achievement, high, medium and low attributed for academic failure differ significantly at the 0.05 level.
3. There was significant difference in causal attribution for academic success due to 1) students' achievement motivation; 2) school types; 3) part-time employment; 4) economic status, and 5) education of parents.
4. There was no significant difference in causal attribution for academic success displayed to students' domiciles in urban and suburban areas.

Keywords: Causal Attribution/ Learning Success and Failure/ Private University

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยสมบูรณ์ ก่อให้เกิดการรวมตัวกันในหลายๆ ด้านกับกลุ่มประเทศสมาชิก ทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงเทคโนโลยีต่างๆ ปรากฏการณ์นี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนซึ่งต้องเตรียมเยาวชนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมแห่งอนาคตอย่างแข็งแกร่งและเท่าทัน

คุณลักษณะหลายประการในมนุษย์ถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและการเตรียมความพร้อม เช่น การคิดพิจารณาและตัดสินใจด้วยหลักฐาน การคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล การปรับกระบวนการทัศนทางความคิดใหม่ การมองการณ์ไกล การคิดเชิงบวก ทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ฯลฯ (กรกฎ ผดุงจิตต์, 2555) การเรียนรู้เพื่อการอยู่รอดและพัฒนาในด้านสติปัญญา อารมณ์ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การ

เผชิญปัญหา การใช้เทคโนโลยี และคุณธรรมจริยธรรม (ภาณุพงศ์ สามารถ, 2553, หน้า 131-134)

ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่ดีของผู้เรียนจำเป็นต้องคำนึงถึงว่า ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอนุมานสาเหตุการกระทำของเขายังไร ทั้งในด้านความสำเร็จและด้านความล้มเหลว การอนุมานสาเหตุเป็นการที่บุคคลตีความเหตุการณ์ต่างๆ และอ้างเหตุผลให้กับเหตุการณ์นั้น พยายามหาเหตุผลมาอธิบายความสำเร็จและความล้มเหลวของตนเอง คำอธิบายเหล่านี้จะมีผลกระทบต่ระดับแรงจูงใจและพฤติกรรม (Weiner, 1986, p.13) ประเด็นสำคัญในการพัฒนา คือ ผู้เรียนอธิบายสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนอย่างไร การวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนระบุดสาเหตุที่ทำให้เขามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมาจากหลายสาเหตุ เช่น ขาดเรียนบ่อย ไม่อ่านหนังสือสอบ เพื่อนชวนคุยในห้องเรียน เพื่อนชักชวนไปเที่ยว ฯลฯ (สวางค์ศรี พรสุวรรณ และคณะ, 2546) หลายงานวิจัยในลักษณะเดียวกันพบอีกว่า

นักศึกษาอธิบายสาเหตุที่ทำให้เขาไม่ตั้งใจเรียน ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานในวิชาน้อย ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา ไม่ถนัดหรือไม่ชอบวิชาที่เรียน อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่ขยันและไม่ตั้งใจเรียน เนื้อหาวิชาที่เรียนยากเกินไป ขี้เกียจเรียน ฯลฯ (ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2550) การระบุสาเหตุเหล่านี้มีที่มาจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก มีทั้งลักษณะคงที่และไม่คงที่ ผู้เรียนสามารถควบคุมได้และไม่สามารถควบคุมได้ อย่างไรก็ตาม การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวเป็นกระบวนการคิดและเป็นลักษณะทางจิตวิทยาที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิตต่อไปในอนาคตของผู้เรียน (ณัฏฐา แซ่ย่อง, 2543; พชรินทร์ วงศ์รักมิตร, 2545) บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จในเรื่องใดย่อมคาดหวังว่าตนจะพบความสำเร็จเช่นนี้อีกในอนาคตบุคคลที่เชื่อว่าผลกระทบเกิดจากสาเหตุที่ไม่คงที่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเขาในปัจจุบันอาจไม่ได้รับการคาดหวังว่าจะเกิดซ้ำอีกในอนาคต (Weiner, 1979, pp.13-25; 1980, pp. 186-200) บุคคลที่อนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเปลี่ยนแปลงไม่ได้มักรู้สึกสิ้นหวังและเฉื่อยชา บุคคลที่อนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเพราะขาดความพยายาม มักรู้สึกผิด บุคคลที่อนุมานสาเหตุความสำเร็จไปที่ความสามารถ จะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น รู้สึกภูมิใจในตนเอง แสดงให้เห็นว่าการอนุมานสาเหตุยังส่งผลกระทบต่อความคาดหวังในอนาคต อารมณ์ ความรู้สึก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง การนับถือ

ตนเองอีกด้วย (Forsyth & McMillan, 1981, pp.393-403; Platt, 1988, pp. 569 - 578; Russell & McAuley, 1986, pp. 1174 - 1185)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

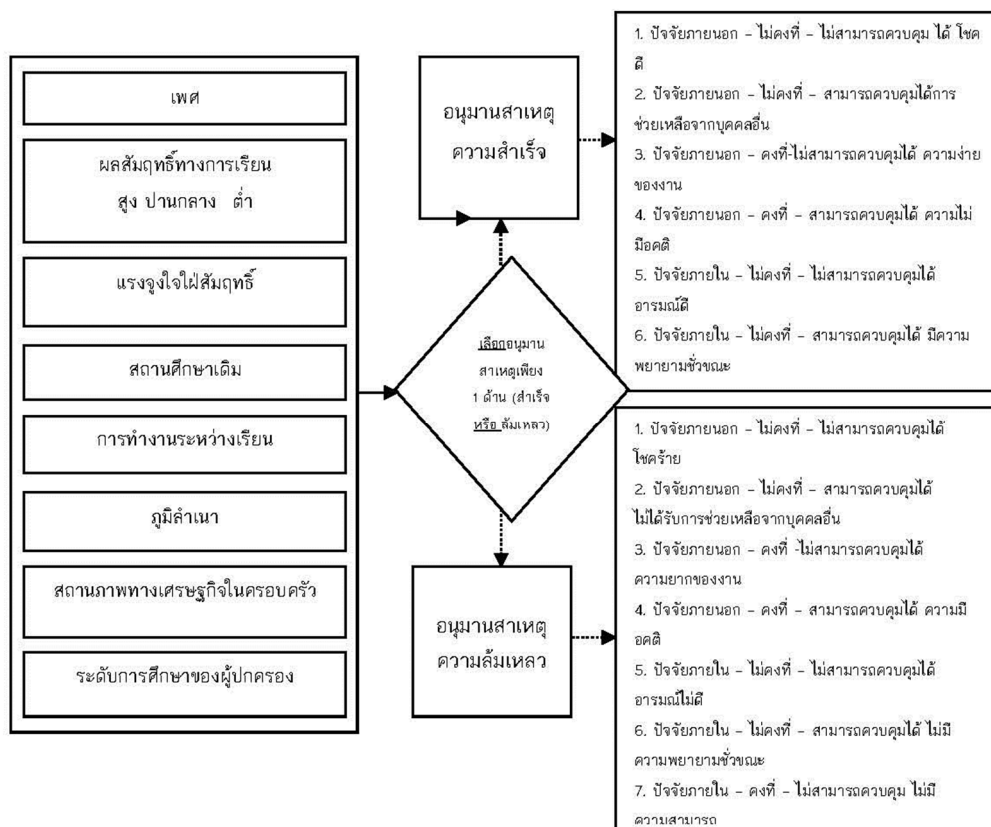
นิยามคำศัพท์

การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว หมายถึง การอธิบายสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในประสบการณ์การเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านมาของนักศึกษาว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด โดยที่นักศึกษาเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง สำหรับในการวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่นักศึกษาได้รับจากแบบวัดการอนุมานสาเหตุความสำเร็จ และแบบวัดการอนุมานสาเหตุความล้มเหลว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น รูปแบบการอนุมานสาเหตุประกอบด้วย 3 มิติ คือ มิติที่ 1 มิติที่มาของสาเหตุ แบ่งเป็น ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก มิติที่ 2 มิติความคงที่ของสาเหตุ แบ่งเป็น ความคงที่ ความไม่คงที่ มิติที่ 3 มิติความสามารถในการควบคุม แบ่งเป็น ความสามารถควบคุมได้ และไม่สามารถควบคุมได้ จำแนกออกเป็น 8 ด้านย่อย ดังการอนุมานสาเหตุแบบ 3 มิติ ของ Weiner (1986, p.50) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การอนุมานสาเหตุ 3 มิติของ Weiner (1986)

ความสามารถในการควบคุม	ปัจจัยภายใน		ปัจจัยภายนอก	
	คงที่	ไม่คงที่	คงที่	ไม่คงที่
สามารถควบคุมได้	ความพยายามถาวร	ความพยายามชั่วคราว	อคติของครู	การช่วยเหลือจากผู้อื่น
ไม่สามารถควบคุมได้	ความสามารถ	อารมณ์	ความยากของงาน	โชค

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาไทย และเปิดสอนทั้งในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ และสุขภาพสวัสดิการ ระดับชั้นปีที่ 1 อายุระหว่าง 18-20 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 มีนักศึกษาจำนวน 50,034 คน จากมหาวิทยาลัย 15 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) แยกตามตัวแปรที่ต้องการ แล้วสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยรังสิต หลังจากนั้น สุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยละ 200 คน รวม 800 คน แบ่งตามตัวแปรและกลุ่มตัวอย่างเลือกอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว ดังนี้

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างแบ่งตามตัวแปรและการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและล้มเหลว

ตัวแปร	นักศึกษาเลือกอนุมานสาเหตุความสำเร็จ (610 คน)
เพศ	ชาย 150 คน หญิง 460 คน
ผลสัมฤทธิ์	สูง 367 คน ปานกลาง 231 คน ต่ำ 12 คน
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	สูง 389 คน ต่ำ 221 คน
สถานศึกษาเดิม	รัฐบาล 439 คน เอกชน 171 คน
การทำงาน	ทำงาน 89 คน ไม่ทำงาน 521 คน
ภูมิฐานะ	ในเมือง 422 คน นอกเมือง 188 คน
เศรษฐกิจ	สูง 83 คน ปานกลาง 494 คน ต่ำ 33 คน
การศึกษาผู้ปกครอง	สูง 219 คน ปานกลาง 245 คน ต่ำ 146 คน

ตัวแปร	นักศึกษาเลือกอนุমানสาเหตุความล้มเหลว (190 คน)
เพศ	ชาย 66 คน หญิง 124 คน
ผลสัมฤทธิ์	สูง 56 คน ปานกลาง 100 คน ต่ำ 34 คน
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	สูง 40 คน ต่ำ 150 คน
สถานศึกษาเดิม	รัฐบาล 122 คน เอกชน 68 คน
การทำงาน	ทำงาน 36 คน ไม่ทำงาน 154 คน
ภูมิลำเนา	ในเมือง 140 คน นอกเมือง 50 คน
เศรษฐกิจ	สูง 9 คน ปานกลาง 169 คน ต่ำ 12 คน
การศึกษาผู้ปกครอง	สูง 46 คน ปานกลาง 83 คน ต่ำ 61 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานศึกษาเดิม การทำงานระหว่างเรียน ภูมิลำเนา สถานภาพทางเศรษฐกิจในครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย 2 ฉบับย่อย ก) เป็นคำถามที่วัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จ ข) เป็นคำถามที่วัดการอนุমানสาเหตุความล้มเหลว โดยทั้ง 2 ฉบับย่อย อยู่ภายใต้กรอบทฤษฎีการอนุমানสาเหตุของ Weiner

ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามปลายเปิดเพื่อสำรวจเบื้องต้นและใช้เป็นข้อมูลประกอบการสร้างคำถามโดย

เก็บข้อมูลจากนักศึกษาคณะต่างๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 300 คน แล้วจึงสร้างแบบวัดการอนุমানสาเหตุความสำเร็จ และแบบวัดการอนุমানสาเหตุความล้มเหลว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบ โดยหาค่า Item Objective Congruence index (IOC) ระหว่าง 0.66 - 1.00 ได้จำนวน 32 ข้อ ในแต่ละฉบับย่อย ครอบคลุมเนื้อหา 8 ด้านตามทฤษฎี นอกจากนี้ คำนวณค่าอำนาจจำแนกพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกข้อ

ผู้วิจัยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้ออื่นในแต่ละด้าน (Correlated Item-Total Correlation-CITC) ของแบบวัดแต่ละฉบับย่อย และหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช รายด้าน 8 ด้าน ของแบบวัด 2 ฉบับย่อย ได้ค่าความเที่ยง ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าความเที่ยงรายด้านของแบบวัดแต่ละฉบับ

แบบวัดอนุমানความสำเร็จ	ความเที่ยง	แบบวัดอนุমানความล้มเหลว	ความเที่ยง
1. โชคดี	.68	1. โชคร้าย	.85
2. ได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น	.77	2. ไม่ได้ได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น	.82
3. ความง่ายของงาน	.87	3. ความยากของงาน	.86
4. ความไม่มีอคติ	.89	4. ความมีอคติ	.89
5. อารมณ์ดี	.87	5. อารมณ์ไม่ดี	.93
6. มีความพยายามชั่วขณะ	.89	6. ไม่มีความพยายามชั่วขณะ	.88
7. มีความสามารถ	.85	7. ไม่มีความสามารถ	.93
8. มีความพยายามถาวร	.88	8. ไม่มีความพยายามถาวร	.88

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สร้างขึ้นจากทฤษฎีของแมคเคลแลนด์และแอทคินสัน ตรวจสอบโดยหาค่า IOC ระหว่าง 0.66 - 1.00 ได้จำนวน 48 ข้อ ใช้เทคนิคการทดสอบกับกลุ่มที่รู้จัก (known group method) เพื่อจำแนกผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำพบว่ามีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้ง 4 มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน ถึง วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2556

3.2 ตรวจสอบข้อมูลจากแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่นักศึกษาตอบครบสมบูรณ์ ทุกข้อ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษาชายและหญิงอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาชายและหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. นักศึกษาที่จบจากสถานศึกษารัฐบาลและเอกชนอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. นักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนและไม่ทำงานอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเมืองและนอกเมืองอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. นักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

8. นักศึกษาในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยแยกวิเคราะห์นักศึกษาที่เลือกอนุมานสาเหตุความสำเร็จ 610 คน และนักศึกษาที่เลือกอนุมานสาเหตุความล้มเหลว 190 คน ดังนี้

1. เพศ

เพศ-อนุมานสาเหตุความสำเร็จ จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายและหญิงอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ค่า t อยู่ระหว่าง 2.28-5.55, $df = 608$) ในด้านโชคคติ ความง่ายของงาน ไม่มีอคติจากผู้อื่น อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร และนักศึกษาชายมีค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุมานสาเหตุความสำเร็จโดยรวมสูงกว่านักศึกษาหญิง (ชาย $\bar{x} = 26.97$, $S.D. = 3.50$, หญิง $\bar{x} = 25.23$, $S.D. = 3.53$) เป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุลภา ศรีสเวช (2551) ที่พบว่ามีความแตกต่างในการอนุมานสาเหตุความสำเร็จของเพศชายและเพศหญิง โดยที่เพศชายมีแนวโน้มอนุมานสาเหตุสูงกว่าเพศหญิงเกือบทุกด้าน ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า โดยธรรมชาติ เพศหญิงมักประเมินความสามารถของตนเองต่ำและคาดหวังต่ำเกี่ยวกับผลงาน (Stipek & Gralinski, 1991, pp.969-981) เป็นผลจากปัจจัยหลายประการ เช่น เจตคติของพ่อแม่ที่มีต่อลูก การอบรมเลี้ยงดู ความคาดหวังของสังคม ฯลฯ หากพิจารณาบทบาททางเพศ เพศชายได้รับการบ่มเพาะความคิดจากกระบวนการทางสังคมให้แสดงความกล้ายอมรับผลการกระทำของตน ไม่อายที่จะแสดงความสามารถ มีลักษณะแบบผู้นำ มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ ส่วนเพศหญิงถูกสั่งสอนให้มีลักษณะไม่กล้าแสดงออกถึงความสามารถ มีกิริยาเรียบร้อย เก็บความรู้สึก มุ่งที่การเอาใจและรับผิดชอบต่อผู้อื่น บางครั้งบุคคลที่อยู่แวดล้อมเพศหญิงก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับผลงานเท่าที่ควร แต่กลับมุ่งไปที่การทำงานตามบทบาททางเพศมากกว่า (ปราณี วงษ์เทศ, 2535, หน้า 33-42) ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาชายจึงอนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างจากนักศึกษาหญิง

เพศ-อนุมานสาเหตุความล้มเหลว การวิจัยพบว่า นักศึกษาชายและหญิงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ค่า t อยู่ระหว่าง 0.28-1.37, $df = 188$) ในด้านโชคร้าย ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความ

ยากของงาน ความมึนงงจากผู้อื่น อารมณ์ไม่ดี ไม่มีความพยายามชั่วขณะ และไม่สามารถผลการวิจัยอธิบายได้ว่า การอนุมานสาเหตุความล้มเหลวว่าเพราะไม่มีความสามารถเป็นปัจจัยภายในคงที่ ไม่สามารถควบคุมได้ ถ้าผู้เรียนเชื่อว่าความล้มเหลวเกิดจากพื้นฐานความรู้ไม่ดี เรียนรู้ช้า ความจำไม่ดี ความเชื่อเช่นนี้อาจทำให้ผู้เรียนคิดว่าจะได้รับผลการเรียนเหมือนเดิมในอนาคต รู้สึกขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ท้อแท้ ส่งผลต่อทัศนคติและแผ่ขยายสู่พฤติกรรม การเรียนในอนาคต (Weiner, 1986, p.16) จึงเป็นความเชื่อที่ไม่เหมาะสม สำหรับปัจจัยภายนอก ด้านที่มีความโดดเด่น คือ โชคร้าย ทั้งเพศหญิงและเพศชายอนุมานสาเหตุความล้มเหลวมาที่โชคร้าย ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกไม่คงที่ ไม่สามารถควบคุมได้ ถือเป็นความเชื่อที่ไม่เหมาะสม แต่ในสังคมไทยยังคงมีความเชื่อเรื่องโชคลางอยู่ โชคลางถูกมองว่าเป็นเรื่องเหนืออำนาจการควบคุม อาจเกิดหรือไม่เกิดขึ้นก็ได้ ทางออกที่ดีกว่าก็คือ พิจารณาว่าความล้มเหลวที่ได้รับมาจากปัจจัยภายใน เป็นสิ่งไม่คงที่สามารถควบคุมได้ ความเชื่อเช่นนี้จะกระตุ้นให้เกิดพลังในการแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนได้ดีกว่า

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การอนุมานสาเหตุความสำเร็จ การวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ปานกลางและต่ำ อนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (โดยค่า F อยู่ระหว่าง 5.39 - 30.54, $df = 2,607$) ในด้านโชคคติ การช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Burke (1992) ที่พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ปานกลาง อนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ผลการวิจัยอธิบายได้ว่าในการวิจัยนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยจึงให้เขาประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผ่านมาและในภาคเรียนที่ 1 ตามปกติ ผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงมักเป็นผู้ที่มีผลการเรียนดีมาอย่างต่อเนื่อง เขาจะรับรู้ว่าเป็นเพราะความสามารถ หรือความพยายามซึ่งเป็นปัจจัยภายในตนเอง จึงก่อให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง นับถือตนเอง (Weiner, 1986, p.123) ผู้เรียนก็จะมีความคาดหวังความสำเร็จในอนาคตอีก ซึ่งเป็นทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ โสภิตา

พุ่มดียิ่ง (2547) ที่พบว่าผู้เรียนที่มีระดับผลการเรียนดี เลือกลักษณะปัญหาแบบสร้างแรงจูงใจให้เผชิญปัญหาด้วยตนเอง เลือกการให้/ใช้แหล่งสนับสนุนเพื่อเผชิญปัญหาด้วยตนเองมากกว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ปานกลาง ดังนั้น การอนุมานสาเหตุความสำเร็จจึงแตกต่างจากกลุ่มอื่น ในขณะที่ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ปานกลาง จัดอยู่ในกลุ่มที่จะพบความสำเร็จบางวิชาและล้มเหลวบางวิชา เขาจึงพบกับผลการเรียนที่เปลี่ยนแปลงไม่สูงหรือต่ำเกินไป การอนุมานสาเหตุความสำเร็จจึงอยู่ในระดับปานกลางสำหรับผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ผลการเรียนปรับขึ้นลงไม่คงที่ อาจเกี่ยวกับทัศนคติไม่ดี หรือไม่เข้าเรียน ความคาดหวังความสำเร็จในอนาคตย่อมมีไม่มากจึงอนุมานสาเหตุความสำเร็จไม่สูง

การอนุมานสาเหตุความล้มเหลว การวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ปานกลางและต่ำ อนุมานสาเหตุความล้มเหลวในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (โดยค่า F อยู่ระหว่าง 6.04 - 14.96, $df = 2,187$) นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำมีค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุมานสาเหตุความล้มเหลวโดยรวมสูงกว่าทุกกลุ่ม (กลุ่มสูง $\bar{x} = 26.98$, S.D. = 6.33, กลุ่มปานกลาง $\bar{x} = 23.75$, S.D. = 6.04, กลุ่มต่ำ $\bar{x} = 29.70$, S.D. = 7.30) ผลการวิจัยอธิบายได้ว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำมักไม่ได้ผลการเรียนอย่างที่ต้องการ เมื่อเขาได้รับผลการเรียนไม่ค่อยดีบ่อยครั้งเท่ากับดอกย้าข้อจำกัดในตนเอง พร้อมกันนี้ก็จะกระตุ้นความรู้สึกเฉื่อยชา ท้อแท้ การคิดว่าไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์ในอนาคตได้เช่นนี้ จะแผ่ขยายไปยังสถานการณ์อื่นๆด้วย (Peterson & Seligman, 1984, pp. 347-374) ผู้เรียนจึงอนุมานสาเหตุความล้มเหลวสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มอื่น สำหรับผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์สูง การไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่ตนเองตั้งใจอาจทำให้เกิดความรู้สึกผิดและละอาย (Weiner, 1986, p.16) แต่จะไม่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถ

3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

การวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ค่า t อยู่ระหว่าง 2.58 - 5.64, $df = 608$) ในด้านได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความพยายามชั่วขณะ มีความ

สามารถ มีความพยายามถาวร โดยนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ($\bar{x} = 22.80$, S.D. = 0.60) มีค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุมานสาเหตุความสำเร็จโดยรวมสูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ($\bar{x} = 21.52$, S.D. = 0.65) สอดคล้องกับงานวิจัยของจรัส อุ่นจิตวิวัฒน์ (2532) พบว่า ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะมีความสามารถและมีความพยายามสูงกว่าผู้เรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า บุคคลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น มีแรงผลักดัน และความพยายามทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามมาตรฐานที่ดีเลิศ (Hermans, 1970, pp.357-363) เขาจึงอธิบายสาเหตุความสำเร็จว่าเกิดจากปัจจัยภายใน ถึงแม้เขาจะพบความล้มเหลว บุคคลนี้ก็จะอดทนและยืนหยัดที่จะทำงานนั้นต่อไป เพราะเขาเชื่อว่าความล้มเหลวนั้นเกิดจากความพยายามไม่เพียงพอ (Weiner & Kulka, 1970, pp.1-20) หากบุคคลอนุมานสาเหตุความสำเร็จว่าเป็นเพราะปัจจัยภายใน เช่น ความสามารถ ความพยายาม ฯลฯ จะทำให้เขารู้สึกภูมิใจ มีความคาดหวังในความสำเร็จ จึงมีแรงจูงใจสูงขึ้นที่จะทำให้ตนเองพบความสำเร็จต่อไป (Weiner, 1986, p.16)

4. สถานศึกษาเดิม

การวิจัยพบว่านักศึกษาที่จบจากสถานศึกษาของรัฐบาลและนักศึกษาที่จบจากสถานศึกษาเอกชน อนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ค่า t อยู่ระหว่าง 2.03- 4.63, df = 608) ในด้านข้อดี ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน อารมณ์ดี มีความสามารถ และมีความพยายามถาวร ผู้เรียนที่จบจากสถานศึกษาเอกชน ($\bar{x}=22.50$, S.D. = 0.69) มีค่าเฉลี่ยคะแนนการอนุมานสาเหตุความสำเร็จโดยรวมสูงกว่านักศึกษาที่จบจากสถานศึกษารัฐบาล ($\bar{x}=21.49$, S.D. = 0.64) ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า ปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนได้รับการพัฒนามากขึ้น คำนี้ถึงคุณภาพและความพึงพอใจ คือความสามารถในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด บุคลากรของโรงเรียนเชื่อถือได้ มีอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ อาคารสถานที่ปลอดภัย จัดภูมิทัศน์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2531) ยังพบว่า สถานศึกษาเอกชนมีการจัดสอนพิเศษเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถทาง

วิชาการให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางวิชาการ สามารถกำหนดลักษณะพิเศษของผู้สอนที่มีคุณภาพด้านการสอนและเอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง (ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ, 2531) ด้วยเหตุนี้ ผู้เรียนส่วนใหญ่จึงได้รับความรู้ทางวิชาการ อยู่ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนจึงไม่รู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถ ไม่มีความสุข การประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในตนเอง ถ้าเขาเอาใจใส่และทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้เรียนที่จบจากสถานศึกษาเอกชน อนุมานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างจากผู้จบจากสถานศึกษารัฐบาล

5. การทำงานระหว่างเรียน

การวิจัยพบว่านักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียน และนักศึกษาที่ไม่ทำงานอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ค่า t อยู่ระหว่าง 2.17- 4.72, df = 608) ในด้านข้อดี ความง่ายของงาน ไม่มีอคติจากผู้อื่น อารมณ์ดี มีความพยายามช่วยเหลือ มีความสามารถและมีความพยายามถาวร ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า การทำงานระหว่างเรียน ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นผู้ใหญ่ เชื่อมมั่นในตนเอง รู้จักการพึ่งพาตนเอง รู้จักบริหารเวลาและบริหารการเงินของตน รู้จักวิธีอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างมีความสุข (Middleearthnj, 2010) การทำงานระหว่างเรียนทำให้ผู้เรียนเริ่มค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง นำไปสู่การรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น พัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบมากขึ้น ผู้เรียนที่ทำงานระหว่างเรียนจึงเชื่อว่าความสำเร็จของตนเองมาจากปัจจัยภายใน คือ มีความพยายาม มีความสามารถ ถือว่าเป็นความเชื่อที่เหมาะสม ประสพการณ์การเรียนรู้จากการทำงานทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง และมีการรับรู้ความสามารถในตนเองสูงขึ้นด้วย (William & Subich, 2006, pp.262-275)

6. ภูมิสำเนา

การวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีภูมิสำเนาในเมือง และนักศึกษาที่มีภูมิสำเนานอกเมืองอนุมานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนไม่แตกต่างกันทุกด้าน ($P < 0.05$, ค่า t อยู่ระหว่าง 0.16-1.79, df = 608) ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า ปัจจุบันผู้เรียนที่มีภูมิสำเนาในเมืองได้รับโอกาสและช่องทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ได้รับประโยชน์และเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี สถานีโทรทัศน์

การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และอินเทอร์เน็ตไร้สาย ทำให้ผู้เรียนที่มีภูมิลำเนาในเมืองสามารถเรียนรู้เรื่องต่างๆ ได้จากทุกมุมโลก ทั้งติดต่อสื่อสาร การกระจายข่าวการศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาอารมณ์และสังคมผ่านชุมชนออนไลน์ บทเรียนและแบบฝึกหัดออนไลน์ก็ปรากฏอยู่ตามเว็บไซต์ต่างๆ จากการประเมินสถานการณ์การศึกษาในประเทศไทย ด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนากำลังคนพบว่า ช่องว่างระหว่างชุมชนเมืองและชนบทน้อยลง (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2549) แม้ว่าจากสภาพแวดล้อมของชุมชนเมืองจะมีความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย ผู้เรียนได้พบประสบการณ์ต่างๆ ทั่วไกล แต่ด้วยสภาพแวดล้อมที่ต่างกันไป ก็จะหล่อหลอมและผลักดันให้ผู้เรียนที่มาจากนอกเมืองมีความอดทน พยายามเรียนรู้และรู้จักการใช้ชีวิตด้วยตนเองได้ดี เมื่อผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม เข้าสู่ระบบการศึกษาก็ต้องเผชิญกับความทุกข์ทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน คือ ใช้เวลาในห้องเรียนมากจนเกิดความเครียดและเบื่อหน่าย (ยุทธชัย เฉลิมชัย, 2556) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้เรียนนอนานสาเหตุความสำเร็จใกล้เคียงกัน

7. สถานภาพทางเศรษฐกิจในครอบครัว

การวิจัยพบว่านักศึกษาในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำนอนานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน (ค่า F อยู่ระหว่าง 11.58 - 53.67, $df = 2,607$) เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า ผู้เรียนในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงและสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำนอนานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน ทุกด้าน เช่นเดียวกับผู้เรียนในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงและสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลางก็นอนานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน ทุกด้านด้วย ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า ในครอบครัวที่สถานภาพทางเศรษฐกิจสูงสามารถสนับสนุนผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพได้มากกว่าครอบครัวที่ฐานะไม่ดี (เป็รื่อง กิจรัตน์กร, 2551) ผู้เรียนในครอบครัวที่สถานภาพทางเศรษฐกิจดีจะมีการตัดสินใจทางการศึกษามากกว่าผู้เรียนในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ เศรษฐกิจจึงเป็นตัวกำหนดโอกาสทางการศึกษา (ดลฤดี สุวรรณศิริ, 2550, pp.157-174) และในครอบครัวที่มีสถานภาพทาง

เศรษฐกิจดี ผู้ปกครองประกอบอาชีพที่มีเกียรติและอยู่ในกลุ่มชนชั้นสูงจะทำให้ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นในการเรียน มีโอกาสเรียนพิเศษ หรือทำกิจกรรมต่างๆ การมีฐานะที่ดีจึงเอื้อต่อการศึกษา ตรงกันข้ามกับผู้เรียนที่สถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ ต้องเผชิญกับปัญหาหลายได้และทรัพยากรอันจำกัด ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว การกินอยู่ การเดินทาง (วิทยากร เชียงกูร, 2552) ผู้เรียนเองก็ได้รับผลกระทบเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียน บางรายครอบครัวก็ต้องการใช้แรงงานของผู้เรียนให้ช่วยประกอบอาชีพ (Worthing & Grant, 1971, pp.7-10) สถานภาพทางเศรษฐกิจจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกไม่เท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา การนอนานสาเหตุความสำเร็จจึงแตกต่างกัน

8. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

การวิจัยพบว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำนอนานสาเหตุความสำเร็จในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เกือบทุกด้าน (โดยค่า F อยู่ระหว่าง 3.52 - 16.69, $df = 2,607$) เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า ผู้เรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงและมีระดับการศึกษาต่ำนอนานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกัน และผู้เรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงและระดับการศึกษาปานกลางก็นอนานสาเหตุความสำเร็จแตกต่างกันด้วย โดยทั้ง 2 กรณีปรากฏในด้านโชคได้ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น ความง่ายของงาน มีความพยายามช่วยเหลือ มีความสามารถและมีความพยายามถาวร ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า ครอบครัวมีอิทธิพลสำคัญต่อกระบวนการคิดและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนสูงขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในอาชีพและในสังคม เช่นเดียวกับตน ให้ความสนใจด้านการเรียน การศึกษาของผู้ปกครองยังส่งผลต่อความคิดในการประกอบอาชีพของผู้เรียน ความผูกพันในความสำเร็จเชิงความคาดหวังทางการศึกษา (นฤมล บุณนิม, 2529; Broderick & Sewell, 1985, pp.591-599) ตรงกันข้ามกับผู้เรียนในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำ ผู้ปกครองที่มีความรู้ไม่สูงนักทำให้เกิดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพ รายได้และวงสังคมของผู้ประกอบอาชีพ ผู้เรียนจำเป็นต้องขาดเรียนเพื่อช่วยหารายได้เลี้ยงครอบครัว

(Worthing & Grant, 1971, pp.7-10) สภาพแวดล้อม เช่นนี้ย่อมส่งผลต่อการระดมความพยายามเพื่อความสำเร็จของผู้เรียน นอกจากนี้ วัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของพ่อและแม่จะมีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน ครอบครัวที่พ่อแม่มีการศึกษามักจะส่งเสริมและลงทุนทางการศึกษาให้ผู้เรียนมากกว่าครอบครัวที่พ่อแม่มีการศึกษาน้อย พ่อแม่มีประสบการณ์ทางการศึกษา เช่นได้มั่งส่งเสริมลูกให้ไปในทิศทางเดียวกัน (เปรี๊ญ กิจรัตน์กร, 2551) ดังนั้น การอนุมานสาเหตุความสำเร็จของผู้เรียนในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันจึงมีผลต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวส่งผลต่อความคาดหวัง ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของบุคคล ประสบการณ์เดิมและปัจจุบันของผู้เรียนมีผลโดยตรงต่อการอนุมานสาเหตุทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว การช่วยเหลือผู้เรียนทำได้โดยการปลุกฝังให้เขาเชื่อว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ เขาสามารถควบคุมได้อย่างน้อยที่สุดก็คือพฤติกรรมของตนเอง ผู้เรียนต้องเอาใจใส่ ให้ความสำคัญในการทำงานเต็มที่ ผลงานจะดีขึ้นเรื่อยๆ จนพบความสำเร็จ

2. ในการวิจัยสามารถประยุกต์ทฤษฎีทางจิตวิทยามาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพ ผลสัมฤทธิ์ ผลผลิตสำหรับกลยุทธ์ในการพัฒนาการอนุมานสาเหตุ ได้แก่ การสร้างภาพพจน์ทางบวกต่อตนเอง การให้การ

เสริมแรงบวก การสร้างความเข้มแข็งด้วยความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) เป็นต้น

3. การประยุกต์ใช้การอนุมานสาเหตุความสำเร็จเพื่อต้องการให้พฤติกรรมคงอยู่ หรือเพิ่มมากขึ้น กระทำได้หลายวิธี เช่น การเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นพบความสำเร็จบ้าง ทำให้บุคคลรู้สึกภูมิใจด้วยคำชื่นชมหรือรางวัลที่เหมาะสม ทำให้บุคคลเชื่อว่าความสำเร็จเกิดจากทั้งความพยายามและความสามารถ หากความพยายามเพียงพอก็สามารถที่มีอยู่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ผักผ่อนการตั้งเป้าหมายระยะสั้น เพื่อให้ตนเองได้ตรวจสอบก้าวสั้นๆ ของความสำเร็จจะทำให้ผู้นั้นรู้สึกภูมิใจในตนเอง เป็นต้น

4. การอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลว น่าจะทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาการทำงาน หรืออาจศึกษาการอนุมานสาเหตุกับบุคคลเฉพาะกลุ่ม เช่น ผู้มีปัญหาเลิศ ผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต ผู้กระทำความผิด ฯลฯ ก็เป็นแนวทางที่จะช่วยปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม หรือเสริมสร้างศักยภาพให้โดดเด่นยิ่งขึ้น

5. การวิจัยได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ผู้เรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายจากสถานศึกษาเอกชนมีคะแนนการอนุมานสาเหตุความสำเร็จสูงกว่าผู้เรียนที่จบจากสถานศึกษารัฐบาล ผู้สนใจอาจหาคำตอบในอีกมุมหนึ่งว่า ผู้เรียนที่จบจากสถานศึกษาเอกชนและสถานศึกษารัฐบาลที่สามารถสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยรัฐบาลได้จะมีการอนุมานสาเหตุความสำเร็จและความล้มเหลวเป็นอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กรกฎ ผดุงจิตต์. (2555). 3 ปี สู่เสรีอาเซียน: เตรียมคนอย่างไรในมิติของนักจิตวิทยา. ในเอกสารรายงานการประชุมวิชาการครั้งที่ 11 จัดโดยคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ โรงแรมตะวันนา วันที่ 10-11 พฤษภาคม 2555 กรุงเทพฯ. หน้า 103.
- จรัส อุ่นจิตวิวัฒน์. (2532). การรับรู้สาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลวในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีมโนภาพ เกี่ยวกับตนและแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จุลาภา ศรีละเวช. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างความลำเอียงทางเพศในการอนุมานสาเหตุ และเจตคติต่อผู้หญิง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณณิชา แซ่ย่อง. (2543). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มย่อยโดยการชักจูงด้วยคำพูดร่วมกับการอนุมานสาเหตุด้านผลการเรียนต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านวิชาการและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ดลฤดี สุวรรณศิริ. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ. วารสารพัฒนาสังคม, 9 (1), 157-174.
- นฤมล บุณนิม. (2529). ความผูกพันในความสำเร็จในเชิงความคาดหวังทางการศึกษา : ศึกษากรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สม.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ. (2531). ผลกระทบของการจัดการศึกษาเอกชนที่มีต่อสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปราณี วงษ์เทศ. (2535). เพศและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เปรี๊ญ กิจรัตน์ภร. (2551). ยกเครื่องการศึกษาไทยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเอกสารความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย: ที่มาและทางออก. จัดโดยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2551 กรุงเทพฯ.
- พัชรินทร์ วงศ์รักมิตร. (2545). ผลของทฤษฎีความเชื่อส่วนบุคคลเกี่ยวกับสติปัญญาต่อการอนุมานสาเหตุและการเลือกแก้ไขผลงาน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุพงศ์ สามารถ. (2553). มุมมองและแนวโน้มการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาเซียน จัปประเด็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 1(1), 131-134.
- ยุทธชัย เฉลิมชัย. (2556). ระบบการศึกษาไทยล้มเหลวเด็กไทยออกจากโรงเรียนกลางคันปีละ 9 แสนใช้เวลาในห้องเรียนมากที่สุดในโลก. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.thairath.co.th/content/edu/93.536>. html.
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. (2549). แผนพัฒนากำลังคนของประเทศไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.
- วิทยากร เชียงกูร. (2551). การศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2550 - 2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ศุภยวิทย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (2550). รายงานการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในความสำเร็จทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2549. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สอวงศ์ศรี พรสุวรรณ และคณะ. (2546). รายงานการวิจัย : การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสาเหตุที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- โสภิตา พุ่มดียิ่ง. (2547). การอนุมานสาเหตุความรับผิดชอบและการเผชิญปัญหาด้านการเรียนของนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (มปป). มิติคุณภาพของโรงเรียนเอกชน. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.Moe.go.th/main2/article/article3.htm>.

- Broderick, P. C., & Sewell, T. E. (1985). Attributions of different social class, and failure in children of different social class. Journal of Social Psychology, 125, 591-599.
- Burke, T. L. (1992). An investigation of exam type preference, performance attribution, and exam outcome. Unpublished Doctoral Dissertation, Memphis State University.
- Forsyth, D. R., & McMillan, J. H. (1981). Attributions, Affect, and Expectations: A test of Weiner's Three Dimensional Model. Journal of Educational Psychology, 73, 393-403.
- Herman, H. J. M. (1970). A questionnaire measure of achievement motivation. Journal of Applied Psychology, 54, 357-363.

- Middleearthnj. (2010). Teenagers and Part-time jobs: Benefits, Drawbacks and Tips. Retrieved 2 February, 2013, from <http://middleearthnj.wordpress.com/2010/04/02/teenagers-and-part-time-jobs-Benefits-Drawbacks-and-Tips>.
- Peterson, C., & Seliman, M. E. (1984). Casual explanations as a risk factor for depression. *Psychological Review*, 91, 347-374.
- Platt, W. C. (1988). Effect of causal attributions for success on First-term college performance: A covariance structure model. *Journal of Educational Psychology*, 80, 569-578.
- Russell, D. W., & McAuley, E. (1986). Causal attributions causal dimensions, and affective reaction to success and failure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 1174-1185.
- Stipek, D. J. & Gralinski, J. H. (1991). Gender differences in children's achievement-related beliefs and emotional responses to success and failure in mathematic. *Journal of Educational Psychology*, 83, 361-371.
- Worthing, L. H. & Grant, C. W. (1971). Factor of Academic Success: A Multivariate Analysis. *The Journal of Educational Research*, 65, 7-10.
- Weiner, B. (1979). A Theory of Motivation for some Classroom Experience. *Journal of Educational Psychology*, 71, 13-25.
- Weiner, B. (1980). Cognitive (attribution) – emotion-action model of motivated behavior: An analysis of judgments of help-giving. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39, 186-200.
- Weiner, B. (1986). *An attributional theory of Motivation and emotion*. New-York: Spring-verlag.
- Weiner, B., & Kulka, A. (1970). An attributional analysis of achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 15, 1-20.
- William, C. M. & Subich, L. M. (2006). The gendered nature of career related learning experiences: A social cognitive career theory perspective. *Journal of Vocational Behavior*, 69(2), 262-275.